

A szarvaskirályfi

(Dán mese átdolgozta Mészöly Miklós)

Volt egyszer egy özvegyember meg egy özvegyasszony, és mindegyiküknek volt egy kislányuk.

A férfi kislánya szép volt, mint a virág, az asszonyé meg csúnya, mint a kóró. Irigykedett is sokat az asszony, hogy a mostohalánya miért olyan gyönyörű, és az ő édeslánya miért olyan csúnyácska. S folyton azon törte a fejét, hogy mivel, hogyan kínozhatná a kislányt, akit nem szeretett. S hát volt is módja hozzá, mert az ura majdnem egész nap távol volt, már kora reggel elment dolgozni, és csak késő este jött haza. Így aztán nem volt könnyű élete a kis mostohának.

Történt egyszer, hogy az egyik este, mikor már bezárták az ajtót, és valamenyen ágyban voltak, valaki kopogtatott halkán odakint.

Az asszony szólt az édeslányának, hogy menjen, s nézze meg, ki alkalmatlankodik ilyen kései időben.

De a kislálynak nem volt kedve kibújni a meleg takaró alól, azt akarta, hogy a mostohatestvérét küldjék ki ajtót nyitni.

Csakhogy ebbe meg az asszony nem egyezett bele, így mégiscsak neki kellett kiszaladni a testvére helyett a sötét konyhába, hogy félrehúzza a reteszt.

De el is sikoltotta magát, úgy megijedt rögtön.

Valami óriási kecskebak vagy szarvas - hirtelenjében nem is tudta, hogy mi csoda -, az állt odakint az ajtó előtt, s az kopogtatott a szarvával.

A kislány meg se kérdezte, hogy mit akar, miért jött, hanem gyorsan fölkapott egy seprűt, és azzal kergette el a furcsa állatot. Az meg szó nélkül eliramodott. A kislány visszasietett a szobába, és elmesélte, hogyan járt. Az anyja meg is dicsérte, hogy helyesen csinálta, amit csinált.

Másnap este azonban újra fölhallatszott a kopogás, pontban ugyanakkor, mint az előző nap.

De az asszony most már nem az édeslányát küldte, hanem a mostoháját. Menjen, bajlódjon ő azzal a bakördöggel, ha megint az talált volna visszajönni.

S csakugyan, ugyanaz a szarvas állt kint újra, és barátságosan himbálta a koronáját. A kislány bámulva nézett rá és megkérdezte:

– Honnét jössz, szarvas? Kit keresel nálunk?

– Gyere, ülj fel a hátamra – mondta a szarvas, és leereszkedett az első két térdére. A kislány meg is tette volna szívesen, hiszen nem sok jóban volt része otthon, a mostohája nem szerette, az apját alig látta, de azért a szarvas hátára mégsem akart felülni.

– Hiszen te is alig bírod magad – mondta neki – sovány vagy, remeg a térded, s most még engem is vinni akarsz...

– Pedig másképp nem jöhetsz velem – felelte a szarvas –, csak ha a hátamra ülsz.

Így aztán beleegyezett a kislány, felült a szarvas hátára, és eltűntek az éjszakában. Már jó pár órája vágtattak, mikor egyszer csak egy gyönyörű rétre értek. S ott azt mondta a szarvas:

– Nézz csak körül... mi lenne, ha egyszer itt hancúrozhatnánk együtt?

S a kislány úgy érezte, hirtelen megmelegsik a szíve.

– Bizony, jó volna, ha egyszer itt hancúrozhatnánk együtt – mondta.

De a szarvas nem állt meg, hanem továbbvágatott.

Egészen addig vágatott, míg egy rengeteg erdőbe nem értek. Ott újra megkérdezte a szarvas:

– Nézz csak körül... mi lenne, ha egyszer itt sétálgathatnánk együtt?

– Bizony, jó volna – felelte a kislány, s egy pillanatig azt remélte, hogy megállnak, és sétálgatnak egy kicsit.

De a szarvas újra vágatni kezdett.

S mire meghajnallott, elérkeztek egy gyönyörű nagy várba, amelyiknek tizenkét tornya volt.

A szarvas felügetett a vár udvarába, leereszkedett az első két térdére, hogy a kislány le tudjon szállni, aztán így szólt:

– Ezentúl itt kell élned egyedül, de cserébe minden vágyad teljesül. Én pedig minden évben meglátogatlak egyszer, s akkor majd sokat nevetünk. Meglátod, boldog leszel itt, csak arra vigyázz, hogy három szobába be ne nyiss: az egyiknek fából van az ajtaja, a másiké rézből, a harmadiké jégből. Ha ezt be-tartod, semmi bajod nem lesz.

– Ezt mondta a szarvas, de magában azt gondolta: „beszélhet ő akármit, a kislánynak úgyis az lesz az első dolga, hogy benyisson a három ajtón”.

Aztán elbúcsúzott, és magára hagyta a kislányt. Az meg, mihelyt bealkonyodott, lefeküdt, és késő délelőttig aludt, úgy elfáradt a hosszú háton-utazástól.

Mikor fölébredt, végigjárta a vár valamennyi szobáját – s végül megállt a három tilos ajtó előtt.

De nem tudott ellenállni a kísértésnek: odalépett a jégajtó elé és kinyitotta.

Nagy csudálkozására két férfit talált ott, akik egy hatalmas üstben csupasz kézzel kavargatták a fortyogó szurkot.

Megkérdezte tőlük, hogy miért a csupasz kezükkel csinálják, hát nem tudnak valahonnét egy kanalat szerezni?

Mire azt válaszolta a két férfi, hogy tudni tudnának, de sajnos nem tehetik, meg kell várniok, míg valaki jóra való, becsületes ember önként nem farag nekik egy kanalat.

– Hát, ha csak ez kell! – mondta a kislány.

S mindjárt keresett egy kisbabát, és faragott nekik egy jó, kézbe való kanalat. Aztán elmúlt a nap, és jött az éjszaka.

Hogy, hogy nem, úgy éjfél felé rettentő nagy sürgés-forgásra, lármára ébredt föl a kislány, s nem tudta elképzelni, mi lehet az. Reggel aztán megtudta: az udvar s a folyosók mind tele voltak férfiakkal, apród legénykéikkel, és mind rettentően buzgólkodtak.

Volt, aki lovakat csutakolt, kantárokat fényesített, mások meg az ezüstöket pucolták, és szebbnél szebb csizmákat suvickoltak.

A kislánynak, úgy megtetszett a dolog, hogy egyszerre kedve támadt, hogy kinyissa a másik ajtót is – azt a bizonyos rézből való ajtót.

Ott meg két leányt talált, akik csupasz kézzel piszkálgattak, szítottak egy hatalmas parázskupacot. Tőlük is megkérdezte, hogy miért csinálják ezt, és miért a csupasz kezükkel.

Mire a két lány azt válaszolta, hogy amíg valaki becsületes, jóra való ember nem ad nekik parázskaparót, kénytelenek a saját pusztá kezüket használni.

– Hát, ha csak ez kell! – mondta a kislány.

S mindjárt keresett nekik egy vasszögekkel kivert hosszú rudat – a lányok meg nem győztek hálálkodni.

Másnap aztán, mikor fölébredt, újabb meglepetés várta: az egész vár tele volt lányokkal, cselédekkel, akik mindent kisépertek, kimostak, és szebbnél szebb ruhákat porolgattak.

A kislány úgy föllelkesedett ezen, hogy azon nyomban kinyitotta a harmadik ajtót is – azt a bizonyos fából való ajtót.

S ott aztán elakadt a lélegzete: a szarvas feküdt az ajtó mögött egy kicsi szénaalmon, és szomorúan nézett maga elé. A kislány megkérdezte tőle, hogy miért fekszik ott bezárva, mikor odakint süt a nap.

Mire a szarvas azt felelte:

– Amíg egy becsületes, jóra való ember le nem csutakol, itt kell feküdnöm egyedül, nem tehetek másképp.

– Hát miért csak most mondod ezt nekem? – kiáltott fel a kislány.

S rögtön felkapott egy marék szalmát, és elkezdte csutakolni a szarvast.

Az meg – alighogy hozzáért a szalmával – egy gyönyörű, daliás királyfivá változott. A kislány egyszeriben elpirult, és lehajtotta a fejét, úgy megmelegedett a szíve.

A királyfi meg elmesélte neki, hogy ő is, meg a vár valamennyi lakója el voltak varázsolva, de most már jó lesz, minden másképpen lesz ezután, ha a kislány is úgy akarja. És a kislány is úgy akarta. Megülték a lakodalmat, és ők voltak a világon a legboldogabbak.

Egy idő múltával aztán megkérdezte a királyfi a feleségét: nincs-e kedve meghívni az édesanyját meg a testvérét magukhoz, hadd lássák ők is, milyen boldogan élnek.

– De bizony nagy kedvem volna hozzá! – válaszolta az asszony.

Megegyeztek, hogy ha a királyfi nem volna éppen otthon, ő majd borral kinnálja a vendégeket, és egy csöppet a cipőjére csöppent. S akkor a királyfi is menten ott terem, és fölszárítja a bort a cipőjéről.

És így is történt.

Egy szép nap beállított a várba a mostohája meg a mostohatestvére, de sokáig szólni se tudtak az irigységtől, csak egyik ámulatból estek a másikba.

„Jaj, miért is nem őket érte ez a rettentő szerencse! – sóhajtoztak magukban. – Jaj, miért is nem őket.

És majd szétpukkadtak a méregtől meg a nyögdécseléstől.

Aztán megkérdezték:

– És az urad hol van? Vagy egyedül élsz itt a várban?

Ő meg azt felelte rá:

– Ha egyedül élnék itt, itt se lennék boldogabb, mint otthon.

S barátságosan megkínálta a vendégeit borral, s közben egy csöppet az aranycipőjére csöppentett. Abban a szempillantásban a királyfi is ott termett, és fölszárította a zsebkendővel a foltot az aranycipőcskéről. Ezen a szolgálatkészségen még jobban elcsodálkozott a mostoha meg a lánya, s ha lehet, még jobban elkezdtek irigykedni. De csak annál mézesmázosabban mosolyogtak.

S akkor a királyfi azt mondta, hogy sétáljanak ki a kertbe.

Volt ott kint a kertben egy gyönyörű almafa, de csak három szem gyümölcs volt, nem több.

A mostoha meg mindenáron le akart szakítani egyet.

A királyfi azonban nem engedte.

– Éretlenek ezek – mondta –, kár volna leszakítani őket.

Mire a mostohából egyszerre kitört a düh, és olyan vörös lett, mint a pulyka.

– Dehogysis éretlenek! – rikácsolta. – Csak sajnáljátok tőlünk! Azt hiszed, nem tudom én? Hívni is azért hívtatok ide, hogy az irigység emésszen minket!

Azzal megragadta a lánya kezét, és elrohantak, ki a kertbe, le a várudvarba, és meg sem álltak, míg a várkapun ki nem léptek.

Ott aztán olyan éktelen veszekedésbe kezdtek, hogy még a várablakok is rezegtek tőle. Egymás haját tépték ordítózva, és a lány az édesanyját, az anya az édeslányát okolta, hogy miért is kergették el seprűvel a szarvast...

Végül is az lett a veszekedésből, hogy ami követ, kavicsot találtak útközben, azt mind egymáshoz vagdosták. Aki nem hiszi, menjen mindig csak arrafelé, amerre köveket, kavicsokat lát, akkor biztosan eljut egyszer abba a mesebeli várba, ahol még ma is boldogan él a szarvaskirályfi az ő világszép feleségével.